

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 3.

Ljubljana, 1. svečana 1893.

XXXIII. leto.

Vsebina. Prof. Jožef Marn. — V. Ribnikar: Slovenskemu učiteljstvu pričetkom l. 1893. — S. Rutar: Goriški Kras. — Jos. Petkovšek: Varstvo pticam. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Književnost. — Listek. — Naši dopisi: Iz logaškega okraja. — Iz Leskovca pri Krškem. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

Odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“
naznanja čestitim društvnikom prežalostno vest, da je njega častni član,
velečastiti gospod

JOŽEF MARN,

c. kr. gimnazijalni profesor v p., častni kanonik, konzistorijalni svetnik, predsednik
„Matice slovenske“, vitez Frančišek-Jožefovega reda, slovenski pisatelj, tridesetletni so-
trudnik „Učiteljskega Tovariša“, i. t. d.

dné 27. prosinca t. l. ob 10. uri po dolgi in težki bolezni, večkrat prejemši
sv. zakramente za umirajoče, v 61. letu svoje dobe mirno zaspal v Gospodu.

Truplo nepozabnega se je v nedeljo dné 29. prosinca ob 4^{1/2} uri po-
poludne preneslo na pokopališče pri sv. Krištofu.

Predragi naš častni član in sotrudnik bodi priporočen v blag spomin!

V Ljubljani, dné 1. svečana 1893.

Slovenskemu učiteljstvu pričetkom l. 1893.

Preteklo je zopet jedno leto, četrto, od kar obstoji „Zveza slovenskih učiteljskih društev“. Kaj je že Zveza za slovensko učiteljstvo storila, znano je itak že vsem gospodom učiteljem in gospicam učiteljicam. Dosedanji občni zbori Zveze, na katerih so se spoznali tovariši, pobratili učitelji s Kranjske, Primorske in Štajerske, na katerih se je razgovarjalo o raznih splošnih in pojedinih zaprekah, ki ovirajo napredek slovenskega šolstva, poudarjalo in kazalo na razne krivice, ki teže bodi si v materialnem ali duševnem oziru slovensko učiteljstvo, vse to je bilo nekako pripravljanje, pričetek na ono delo, za katerim mora slovensko učiteljstvo težiti, da doseže oni namen, katerega si je pri ustanovitvi raznih društev, osobito pa Zveze zadalo. Čaka nas še mnogo mnogo dela v današnjih, za učiteljstvo kaj resnih časih! A trud in delo naj nas nikar ne plaši, vse premagamo, ako smo jedini, zložni in delavni! Vsak slovenski učitelj, vsaka slovenska učiteljica je pa poklican (poklicana), da po svojih močeh deluje v prospeh in razcvit slovenskega šolstva. Vsled tega direktorij Zveze slovenskih učiteljskih društev vse učiteljstvo uljudno vabi, da v petem letu zveznega obstanka z združenimi močmi teži za vsem, kar ima povzdigniti slovensko šolstvo, podkrepiti bodi si v materialnem ali duševnem oziru slovensko učiteljstvo na Koroškem, Kranjskem, Primorskem in Štajerskem.

Duševni napredek učiteljstva pa je le mogoč, ako dobiva redno tečne hrane bodisi po knjigah ali po časopisih. Pedagogičsko društvo oskrbuje nam razne pedagogične knjige, a Popotnik in Učiteljski Tovariš delujeta vrlo za iz-

obrazbo in napredek učiteljstva. Zveza vse te tri najtopleje priporoča slavnemu slovenskemu učiteljstvu! Podpira naj se zvezno glasilo Popotnik, podpira razcvit družega, zlasti za Kranjsko velevažnega šolskega lista Učiteljskega Tovariša — in ne pozabi na Pedagogičsko društvo!

Izjavi koncem l. 1892. in oklica h novemu letu 1893. teh naših dveh šolskih listov pa silita direktorij Zveze slovenskih učiteljskih društev slovensko učiteljstvo prositi, da naj svoja šolska lista ne le duševno — s spisi, temveč še bolj materialno — s točnim vplačevanjem naročnine, podpira. Ni ga menda med učiteljstvom, kateri bi ne dal ubožčeku, prosečemu ga, jeden krajcar za dar — in če bi se to tudi vsak dan zgodilo. Vender pa je znabiti kateri učitelj, katera učiteljica, tolik skopuh, da sam sebi, svojemu duhu, odreče ta krajcar, da noče izdati tega krajcarja vsak dan za jeden ali drugi šolski list. Predrago slovensko učiteljstvo, osobito oni, kateri so z naročnino bodi si pri tem ali drugem šolskem listu še v neredu, storite svojo stanovsko dolžnost! Ako vsak učitelj, vsaka učiteljica ta donesek, mali dar jednega krajcarja vsak dan, prinese na oltar izomiki in napredku slovenskega šolstva, vidili bomo kmalo sad tega daru. Slovensko učiteljstvo bode lahko še bolj ponosno na svoja šolska lista — Popotnika in Učiteljskega Tovariša, ponosno na svoje Pedagogičsko društvo!

Direktorij Zveze slovenskih učiteljskih društev na Koroškem, Kranjskem, Primorskem in Štajerskem.

V Dolenjem Logatcu, dne 10. prosinca 1893.

Vojteh Ribnikar,
predsednik.

Goriški Kras.

(Konec.)

V kratki dobi šestih let zasadila je komisija 10,699.550 drevesec in sicer v ogromni večini samega črnega bora. Za nove nasade se je porabilo 6,403.320 sadik, za zboljšanje starih nasadov pa 4,296.230 drevesec.

Tu se mora opomniti, da so mnogi posestniki, uvidevši korist gozdov, sami na svoje stroške večje in manjše parcele z dobrim uspehom pogozdili.

Tudi starejši nasadi, ktere je komisija prevzela, so se zboljševali s tem, da se je v njih zasadilo še 29.920 koprivovcev in črnih borov, kar je prouzročilo znatne stroške.

Potrebno zboljševanje se vrši vsako leto tako v novejših, kakor v starejših nasadih. Na novo se pogozduje večinoma spomladi. Pomladni nasadi tudi bolje uspevajo, kakor jesenski, ker trpé manj pred burjo. V jeseni se nasadi na varnejših krajih le popravljajo in zboljšujejo.

Pogozdovalo se je na ta način, da so lastniki sami zato potrebne, 30 cm globoke in 30 cm široke jame na svoje stroške izkopali, potrebne rastline pa je preskrbela komisija na stroške zaklade za pogozdovanje in na stroške te zaklade dala jih je tudi posaditi. Nasadi v okrajnem glavarstvu gradiščanskem stanejo nekoliko več, ker morajo delavci iz oddaljenih občin hoditi na delo in se mora vsled slabih tal zemlja za jame od drugodi donášati.

Drevesca za pogozdovanje je dobivala komisija iz primorskih drevesnic brezplačno, kolikor so jih te dati mogle, samo mecesne je dobivala iz Celovca, ker se na Primorskem le malo goje. Komisija pa mora pogozditi toli obširen svet, da ta drevesca niso nikakor zadoščala. Zato je bila njena prva skrb ustanoviti si lastno drevesnico. Vzela je v Komnu njivo, obsegajočo 0.4660 ha, za 10 let v najem in tu

ustanovila l. 1885. drevesnico. Tudi v Črničah se je osnovala drevesnica za poskušnjo, da bi se mogla potem drevesnica v Gorici opustiti, če bi je več ne potrebovali. Ker pa ta drevesnica ni uspevala, jo je komisija opustila in napravila drugo v Šempasu. Tu je vzela v najem za 10 let veliko njivo, na kateri setve drevesnega semena dobro uspevajo. Na ta način obsegajo vse drevesnice 1.43 ha in dajejo na leto do 3 milijone drevesec.

Za nadziranje nasadov je imenovala komisija 2 čuvaja na stroške zaklade za pogozdovanje in sicer jednega v Trziči in jednega v Divači, a c. kr. vlada je imenovala l. grudna 1890 gozdnarja v Črničah. Ker pa ti nadzorniki niso zadoščali, je imenovala komisija še tretjega čuvaja v Kobilji glavi. Razven tega je bilo po potrebi najetih več ali manj poljskih in gozdnih stražnikov za nadzorovanje pri sajenji drevesec.

Vsled sklepa od 28. rožnika 1887. so se naprosila c. kr. okrajna glavarstva v Gorici, Gradišči in Sežani, da v vseh nasadih, katere je komisija izvršila, ali pa kjer jih bo še izvršila, prepovedo pašo na pašnikih, kakor tudi ruvanje lesnatih rastlin brez postavne dovolitve.

V obče pa bo možno pogozditi odmenjene prostore le na ta način, da se bo kamenje s pašnikov odstranilo, da se bodo tu nasadila tolikšna drevesa, katerih živina zaradi visokosti ne bo mogla objedati, in da se bodo tako pašniki spremenili v travnike z lesom porastene, ali pa da se bodo vsaj zboljšali.

Razloček med prejšnjim stanjem pašnikov in sedanjim je očividni. Poprej je rasla ondi le majhna, slaba trava; odkar pa so kamenje z njih potrebili, grmovje odstranili, obvarovali jih škode pred živino in drevje nasadili, zboljšali so se vidno.

To najjasneje kaže korist pogozdovanja. Kdor pomisli, da se bo rodovitnost sveta, obsegajočega 20—25.000 *ha*, znatno povzdignila in da bode ta vsako leto več dobička dajal, ta razvidi takoj velik gospodarski pomen pogozdovanja Krasa.

Na opisani način pogozdilo se je v letih 1885—1890. vsega vkup 857.488 *ha* pustega Krasa (494.121 *ha* v Sežanščini, 301.8 *ha* na Goriškem in 61.567 *ha* na Gradiščanskem), za kar se je potrošilo vkupno 19.121 gld.

Vipavci (pa tudi Kraševci) poznajo poseben strah, ki se imenuje *krvavo stegno*. To je tako velikansk strah, da lahko celega človeka poje. Kakeršen je hudodelec, takošno je tudi „krvavo stegno“: včasih večje, včasih manjše. Barve je žive rdeče ali zelo spremenljive, kakor velikonočni piruh. Navadno živi med razori (po „plantah“) in varuje grozdje pred poljskimi tatovi, (zato posebno otroke strašijo ž njim) pa tudi na njivi, ki je bila s turšico posejana, so ga že videli. Čez zimo gre v gozd, zarije se tam v globoko podzemeljsko jama in mirno spi v njej.

Kraševci imajo lepo pravljico o postanku njih skalnatih tal. Ko je bil Bog svet ustvaril, ostal mu je še velikansk kup kamenja, o katerem dobrohotni stvaritelj ni vedel, kaj bi ž njim počel. Pride mu na misel, v morje zagnati ga, češ tam ne bode moglo nikomur na poti biti. Spravi je torej v velikansko vrečo ter je zažene po bliskovo čez suho zemljo proti morju. Hudoba pa, ki je hotela stvaritelju pokvariti vse dobre stvore, naredila je luknjo v velikansko vrečo ravno predno je imela do morja prileteti. Kamenje se je hipoma izsulo iz vreče in tako je nastal puščoben, kamenit „Kras“.

Zopet druga pravljica pojasnuje kraške udrtime in večkratne posipe izpodjedenih tal. Na dnu vsakega brezdna in ponora nahaja se baje škrat in obeduje s svojimi pomagači polento iz velikanske skleda. Večkrat pridejo razposajeni pastirji do brezdna in začnejo kamenje vanje metati.

Če se pripeti, da zadene kamen ravno v škratovo skledo in jo razbije, tedaj se razsrdi podzemeljski duh, prihruje na površje in kaznuje s smrtjo najpoprej nagajive pastirje, potem pa naredi velikansk potres, da se vsa tla okoli in okoli usedejo in mesto brezna nastane velikansk dol.

O čarovnicah imajo Kraševci prav zanimivo pravljico, kakoršna menda ni znana nikjer drugje. Fant imel je ljubico, o kateri je sumil, da je čarovnica, in ta svoj sum jej je tudi večkrat razodel, ali ona je vedno odločno tajila. Fant pa se je hotel sam prepričati in je zlezel po noči na drevo, pod katerim so se čarovnice k plesu zbirale. Ali tisto noč fantove ljubice ni bilo k plesu. Čarovnice so sklenile zamudljivko na drobne kosce raztrgati in z njenimi kostmi lučati se. Kar najedenkrat pride dekle in zgodilo se je po sklepu čarovnic. Kostni obsojenke so letale celo na drevo in fant je zgrabil za jedno rebro ter je shranil v žep. Ko so se bile čarovnice naigrale in je njih ura potekala, začele so zopet skladati kosti razmetane deklice. Kar zapazijo, da jim manjka jedno rebro. Prestrašene so je iskale povsod, ali ga niso mogle nikjer najti. Ker je pa njih ura minevala, naredile so jedno rebro iz topolovine in deklé je zopet oživel. Nedeljo po tem imeli so v vasi godce in dekle s topolovim rebrom je šlo na ples s svojim izvoljencem. Fant je hotel čarovnico očitno kaznovati in, ko sta drugi raj zaplesala, zavpije iznenada: „Jaz pa plešem s topolovim rebrom!“ Deklica je koj sprevidela, da je izdana, prebledela je in izginila nemudoma s plesišča. (Zapisal pokojni L. Žvab v Dutovljah.)

Tolminci in Kraševci še vedno koledujejo (kolendvajo) o božiču, novem letu in sv. treh kraljih. Možje ali dečki hodijo ogrnjeni z belo haljo od hiše do hiše, gonijo zvezdo na visoki palici in pojó znane svete pesmi o Mariji, o rojstvu Jezusovem itd. Za uvod zapojejo pa vselej jedno prigodno pesem na hišnega gospodarja, na njegovo gospodinjo ali pa na domačo hčer, t. j. na

tistega, kogar najprej srečajo na hišnem pragu, n. pr.

Dobro jutro, Bog daj deklica,
Deklica pobožna poštena!
Mi ti hočemo sveto pesem peti
Od tega leta novega,

Od tega rojstva božjega.
Od letih svetih kraljev treh,
Od letih svetih praznikov,
Ki nam je Bog dal včakati.
Zdravim, veselim vživati. (Dutovlje).

S. Rutar.

Varstvo pticam.

I.

Vsako jesen, ko se začnejo pomikati ptice selivke v gorkejšje kraje in na pomlad, ko prihajajo naši pernatí pevci nazaj, čujejo se ne le v raznih „društvihi za varstvo ptic“, temveč po vseh krajih šiirne Avstrije upravičene tožbe o neznosnem počenjanji ptičarjev.*) Toda te tožbe ne pomagajo nič. Dokler visoke deželne vlade ne bodo sklenile trdne zveze k ohrani in obrambi ptičic, ne bode se tem nedostatkom prišlo v okom. V nekaterih kronovinah naše države, sosebno na Spodnjem Avstrijskem, dalje v Turčiji in Grškem, prav posebno pa v Italiji in severni Afriki se vsako leto vloví, umori in poúžije na milijone ptic pevk. Razven tega presega dandanes neumna šega že vse meje, kajti na tisoče in tisoče ptic se žrtvuje kot novošegní izdelek v kinč klobukov našega sicer nežnega, v tem oziru pa jako neusmiljenega ženskega spola. Da, vražji modi se je žrtvovalo že celo gnezdo z zarodom vred. V deželah okrog sredozemskega morja se pečá vse staro in mlado s ptičjim lovom in sicer jako marljivo skozi vse leto z raznimi sredstvi.

Tako početje dokazuje najbolj grozno zdívanost in nevednost ljudstva, ob jednem tudi, da se je do sedaj v šolah še vse premalo intenzívno vplivalo na mladi čút prihodnjega zaroda. Res z začudenjem moramo opazovati cele vozove ptičjih kožic, katere se pošiljajo iz tropičnih krajev sem, s smehom gledamo ptičja gnezda po klobukih naših modernih dam in večkrat se dobi tudi pravi izraz za tako neumno

šego, toda nobenemu pa ne pride v glavo, da bi se postavil taki gnjusobi z vsemi postavnimi sredstvi v bran. V krajih med Ottakringom in Hütteldorfom in še v drugih krajih „Dunajskega gozda“ je lov na ptičje močno razvit. Jeden del plena se oddá prav po nizki ceni raznim ptičjim mešetarjem, drugi del, navadno babice (samice), se umori, z raznimi barvami kemično preustroji in potem modistinjam in drugim takim, kakeršnih je na Dunaji veliko število, prodá.

Kar je bilo povedano do sedaj, dokazuje dosti jasno, da se v našem sedanjem, največ materializmu udanem času ceni korist ptic veliko veliko premalo. Koliko uplivajo ptice na človeško naravo in njega blagost v materijalnem in нравstvenem oziru, se le prerado pregleda.

Nočem govoriti o neizmerni koristi, ki jo prinašajo ptice pevke našim vrtnarjem, gozdarjem in kmetovalcem s pokončavanjem škodljivih mrčesov, temveč pa hočem govoriti o vplivu ptic v нравstvenem oziru na čút, lepoto in naravo sosebno mestnim prebivalcem. Bodisi še tako lep gaj, če nima ljubeznjivih prebivalcev, ptičic, ni prikupljiv. Kako pust in prazen je gozd, zelen gaj, vrt, če ni čuti iz njega čivkanja in blagoglasnega petja naših pernatih ljubčkov. Dvakrat lepše se nam vidi v naravi vse, kedar se vrti nad nami žvrgoleči škrjanček. Nedvomno vpliva ptič, seveda le na prostem, na človeški čút vzgojevalno, vpliva na človeško dušo in spodbuja marsikoga k temeljitemu učenju živalstva sploh. Po večjih mestih so ravno ptice in cvetice oni pripomočki, s kojimi

*) Ptičji lovci.

se morajo razveseljevati prebivalci nad lepoto narave, da se ji čisto ne odtujijo. Toda ptice nam pa tudi niso le samo za razveseljevanje, one so človeku vzgled pri njegovem početju. Nobena stvarica, pravi Brehm, ne zna tako živeti, kot živi ptič, nobena druga stvarica ne zna porabiti svoj čas tako, kot on. Njemu je najdaljši dan komaj dosti dolg, najkrajša noč komaj dosti kratka; on hoče ves čas dobro, budno in veselo izmeriti. Zgodaj zjutraj se zbudijo iz kratkega spanja. Pri nekaterih ni moči opaziti, da delajo sploh kak razloček med dnevom in nočjo.

Kak vzgled vender za nas ljudi!

K temu navstvenemu (etičnemu) opazovanju pristaviti hočem le še to, da se pokonča veliko jako koristnih ptic. posebno pevcev, tudi iz gole vraže, prazne vere in surovosti ljudij.

Da povem samo jeden vzgled, naj navedem, da se preganja in pobija n. pr. tako koristen mravljinčar, tudi kozomolzek (*Nachtschwalbe*, *Ziegenmelker*) imenovan, le radi tega, ker leta, kakor praznoverno ljudstvo pripoveduje, po hlevih in molze krave in koze. In za kaj drugega ne pride on v hlev, kot samo zaradi tega, da lovi živini tako nadležne muhe in druge mrčese. Tako je še mnogo pernatih prijateljev med ptiči, kateri morajo vsled ogromne nevednosti ljudstva žalostno poginiti.

So pa še ptice, katere se nam vidijo, da so škodljive tu pa tam, od slučaja do slučaja. Saj ima vender vsako živo bitje svojo dobro in slabo stran, tako tudi ptič. Veliko število opazovalcev vidi na njem le dobro, veliko število pa le slabo stran. Veliko ptic, katere so se opazile od nekaterih natančnih opazovalcev kot škodljive, nam gotovo več koristijo, kot škodujejo. Saj je tako, kakor pri človeku, nekaterim se očitajo njih slaba dejanja, a lepih čednostij, kojih ima morda še več, pa ne vidijo.

Naj navedem vzgled za to. Vrabca popisujejo kaj radi, da je „prevzeten tat“ in „neznosen tovariš“. Ako primerjamo njegovo dobro stran s slabo natanko in

vestno, mora pritrditi vsak nepristransk opazovalec, da vrabec vrtom in kmetijstvu sploh več koristi, nego škoduje. Saj to lahko že razvidimo iz tega, ker redi vrabec svoje mlade, katere ima nič manj, kot trikrat v letu, samo le z žuželkami in s škodljivimi gosenicami, katere pobira po bližnjih sadnih vrtovih, travnikih in poljih.

Gosenice in bube od tako škodljivega zeljnega belina, kakor tudi hrošči so njegova najljubša hrana. Pri njegovi neizmerni požrešnosti se lahko misli, koliko število mrčesov pokonča vsako leto ta ptiček. Res se časi jeseni zapodi tudi v poljske pridelke, zoblje črešnje in se pridruži kokošim in golobom, da dobi pri njih dobro kosilce, toda ta škoda je tem manjša, ker je treba pomisliti, da so z njegovo pomočjo časi drugi pridelki toliko bogatejši.

Prav lahko bi torej vsprejeli tega ptiča tovariša — med druge koristne ptiče, kamor gotovo tudi spada. Če pa bi se katerikrat ravno preveč pomnožil, no naj bi se pa potem smel tudi decimirati, sosebno, ker daje ukusno meso. Po sedanjih zakonih pa, ker se vrabcu nikdar prizanesti ne sme, se naši ptičarji in morilci ne morejo kontrolirati, kajti v takem slučaju odgovori lahko vsak lakonično: Saj sem streljal vrabce; med tem, ko vsakdo z izgovorom, da samo vrabce lovi vse pobere, kar pride v njegovo mrežo ali pred puškino cev.

Na Spodnjem Avstrijskem je celó v zakonu za „varstvo ptic“ izrečno dovoljeno, da se smejo taki in jednaki ptiči kot n. pr. vrabec, dlesk, gozdni drozek, brinovka i. t. d. od 1. vel. srpana pa do 15. prosinca ali loviti ali pa takoj pobijati in prodajati v hrano. Jaz pa pravim, vse take ptice zaslužijo prizanašanja v vsih kronovinah tudi na Spodnjem Avstrijskem.

II.

Govoriti hočem sedaj še, s katerimi sredstvi lahko varujemo naše ptice. V prvi vrsti treba nam je mejnarodnega zakona za „varstvo ptic“. Le s takim zakonom

se bode prišlo v okom vsem preganjalcem nedolžnih živalic ne le pri nas, temveč povsod drugod.

V drugi vrsti morajo vsi posestniki zemljišč, gospodarji in gospodinje, kateri imajo vrtove, polja in gozde, boij krotiti in paziti na svoje domače mačke, da celó zatirati jih morajo. Veliko maček navadno prebije celo poletje na prostem, na vrtih, polji, travnikih in se vrnejo še le pozno v jeseni nasičeni in mastni od ptičjih zaleg nazaj v domačo hišo. V tacem slučaju gospodar ne sme sprejeti mačke preveč prijazno, ker družega ne zasluži kot pogin radi svojih hudodelstev.

Nadalje naj bi dajali gospodarji in posestniki pri vsaki priliki pticam hrane po zimi in jim pripravljali po leti prostore za gnezda, pri kojim podjetji jih bodo gotovo rada podpirala „društva za varstvo ptic“ in druga coologična društva. Taka gnezdišča se prav lahko pripravljajo iz za to odbranih vej po vrtih, gajih in logih, še celó po dvoriščih.

Tudi jagodato grmovje, kot jarebika, črni bezeg, beli trn vplivajo močno na ptice. S kratka skrbeti moramo bolj za njih kulturo.

Z ozirom na zadnji dve točki morejo vplivati prav dobro „društva za varstvo ptic“ takrat, kadar jim v to pripuščajo denarna sredstva, zato podpirajmo take korporacije!

Po mojih mislih bi moral biti vsakdo, ki ima le kakeršenkoli dobiček od svoje zemlje, tudi ud take družbe.

Z združenimi močmi pa naj bi vsi imenovani faktörji pazili strogo na vse ptičarje in jim posebno ob času, ko gnezdiijo, stopali najostrejše na noge.

Ta vodila pa bodo še le potem obrodila polno sadu, ako bodo k temu pripomogli ne le navedeni organi, temveč vsakdo. V tem zmislu se mora to poglavje o varstvu ptičev po vseh ljudskih, meščanskih in srednjih šolah pri vsaki priliki mladini na srce polagati.

Le z društvii, šolami, z javnimi predavanji in z dobrimi spisi se bode spremenil ta za naše ptice pevke tolikanj važen zakon v meso in kri vsega naroda.

Da bode imel ta zakon jedenkrat trdna tla, potlej pa se bodo obljudili naši travniki in gozdi zopet z našimi prijatelji ptički in povrnila se bode vsestranska korist in veselje zopet na naša polja.

Zato sklenem to razpravo z nujno prošnjo, naj bi vsi zato poklicani organi v zmislu te razprave skrbeli za vsestransko razširjenje „zakona za varstvo ptic“ in z trdnim zaupanjem skazovali svojo pomoč do brotno za človeka, usmiljeno pa za živali tudi v dejanji.

Jos. Petkovšek.

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

H. Znižana vožnja po železnici za učence.

Da se omogoči ob železnici stanujočim otrokom obiskovanje kake oddaljene ljudske ali srednje šole, dovoljuje jim državna železnica za polovico znižano vožnjo. O tem razglašaa c. kr. deželni šolski svet nastopni razpis:

Z. 2672.

Die k. k. Eisenbahnbetriebs-Direction in Villach hat mit der Zuschrift vom 21.

October 1. J. Z. 12196 anher mitgetheilt, dass mit 1. November 1. J. für Schüler folgende geänderte Bestimmungen in Kraft treten:

„Zum halben Fahrpreise werden befördert: Schüler und Schülerinnen der Volks- und Bürgerschulen, der Untergymnasien und Unterrealschulen, sowie aller den genannten gleichzuhaltenden, das Öffentlichkeitsrecht genießenden Lehranstalten, fer-

ner jene Schüler der Obergymnasien, Oberrealschulen und Hochschulen, welche ganz oder zur Hälfte vom Schul- bzw. Collegiende befreit sind, zum alleinigen Zwecke des Schulbesuches auf Grund von je für ein Schuljahr geltenden Legitimationen. Letztere sind zum Preise von 2 Kreuzern per Stück von den k. k. Bahnbetriebsämtern und Stationen zu beziehen. Sie enthalten den Namen des Besitzers, die Angabe dessen Wohnortes, sowie des Ortes der Schule, die Bezeichnung der zu benutzenden Strecke und Wagenklasse, ferner die von der betreffenden Schuldirection zu gebende Bestätigung des Schulbesuches; des Domizils, und der Schulgeldbefreiung des Schülers. Die Ausfertigung der Legitimation obliegt deren Inhabern

oder den Angehörigen derselben. Die Legitimation muss von der k. k. Eisenbahnbetriebs-Direction in deren Bereich die zu benützende Strecke gelegen ist, vidiert sein und ist dem Zugspersonale vorzuweisen. Die Einholung dieser Vidierung kann auch im Wege der Station erfolgen. Diese Legitimationen werden nur für Strecken bis zu 50 km Entfernung ausgegeben.

Die neuen Bestimmungen sind auf die vor dem 1. November d. J. für das Schuljahr 1892/93 ausgegebenen Schülerlegitimationen nicht rückwirkend und werden daher letztere erst nach Ablauf ihrer Gültigkeit eingezogen werden.

K. k. Landesschulrath für Krain.

Laibach, am 27. October 1892.

A. Schemerl m. p.

Književnost.

Knjige družbe sv. Mohorja. (Konec.) 6. Koledar za navadno leto 1893. Str. 160+96. Ima razven navadne koledarske vsebine in imenika družbenikov naslednje spise: Njega Svetosti Leonu XIII. v proslavo petdesetletnice škofovanja. (1843—1893). Zložil Mih. Opekar. Krištof Kolomb. V spomin 400letnice odkritja Amerike spisal J. V. Smerék maščevanje. Podkorenčan. Kako sem prvič potoval na Dunaj in Dunajsko mesto. (S podobami.) Spisal Ivan Navratil. Zlati orehi. Pravljica. Spisal J. Fr. Radinski. Beračeva tožba. A Medved. Kardinal Miečislav Ledochovski aii „Rdeči papež“ — Slovan. Spisal dr. Anton Medved v Rimu. K slovanskima razstavama na sever in jug. (S podobami.) Potopisne črtice. Spisal Janko Barle. Bog ne zapušča sirot. Povest. Spisal Ivan Steklesa. Bonaventura Suhač, šolska sestra in slovenska pesnica. Življenjepi. Spisal M. S. Razgled po katoliških misijonih. Spisal kanonik dr. Ivan Križanič. Solnčnica — prekoristna rastlina. M. Cilensek. Kako pokončavati drevesne ušice. Fr. Praprotnik. Ali se naj sadije merialitehta pri prodaji? Fr. Praprotnik. Črtice o zadnjiljudski šteti. Slovenske posojilnice l. 1891. Spisal šol. ravnatelj J. Lapajne. Razgled po svetu. Sestavil urednik F. Haderlap. Torba za smeh in kratek čas.

Preveč bi bilo govoriti o vsakem spisu posebej. Pripovednih spisov je v lanskim knjigah nekoliko

manj, ker so razni spominski spisi pobrali preveč prostora. Družbenikov je bilo 57.703. To ogromno število svedoči dovolj, da je družba dobra in na pravi poti in vsak Slovenec želi, da bi se še bolj razvila in utrdila. Podpirati družbo je narodna dolžnost vsakega Slovenca.

F. J.

Šaljivi Jaka ali zbirka najboljših kratkočasnic za slovensko mladino. Nabral in priredil Anton Kosi, učitelj. I. zvezek. V Ljubljani. Izdal in založil Janez Giontini. 1892. Str. 79. Cena 20 kr. — »Veselo krajša čas in daljša življenje« je geslo knjižice. Berilo je dobro izbrano. Nekatere šale so prav izvrstne in izvabijo mladim čitateljem izvestno mnogo smeha. Knjiga je brez večih jezikovnih pomot in tudi tisek je čist. Videti je, da pisatelj v jeziku dobro napreduje. Opomnim le, da se je mati nekoliko zmotila, ker je trdila, da je po Kristusovi smrti preteklo že 1891 let. Knjižica se priporoča.

Slovensko-nemški slovar Wolfv. Uredil M. Pleteršnik, Tiskala Katoliška tiskarna. — Tega velikega slovarja, ki izide v šesitkih, je izšel te dni I. sešitek in se že dobiva po knjigarnah. Obseza slovenske besede od A — ceròvje. Po naši lajiški sodbi je urejen izvrstno, da ustreza znanstvenim in praktičnim potrebam. Iz njega se lahko nauči mnogo. Želeti je le, da bi se naročilo mnogo učiteljev to knjigo. Koristi jim veliko več kakor dragi nemški »konversations-leksikon«, s katerimi so se začeli v novejšem času nekateri učitelji zalagati, ki so jim pa brez vsake koristi in le

»parada« v omari za knjige. Tiskarna je izvršila svoje delo prav izvrstno. Cena za sešitek je 50 kr.

Anton Janežičev slovensko-nemški slovar. Tretji natis. Predelal in pomnožil France Hubad, c. kr. gimn. profesor. V Celovci 1893. Tiskala in založila tiskarna družbe sv. Mohorja. Str. 900. Cena mehko vezanemu iztisu 3 gld., trdo v polusnji vezanemu iztisu 3 gld. 50 kr. Po pošti 15. kr. več. — Kdor si ne more omisliti večjega Wolf-Pleteršnikovega slovarja, opomore si lahko s tem. Ž njim je jako ustrezno srednješolcem, kateri morajo često iz slovensčine v nemščino prestavljati in so se doslej mučili s slabimi, nedostatnimi slovarji in besednjaki.

Popotnikov koledar za slovenske učitelje 1893. VII. leto. Sestavil in naložil Mihael J. Nerat, nadučitelj in urednik Popotnikov v Mariboru. Maribor. Tisk tiskarne sv. Cirila. Cena v platno vezanemu 1 gld. 25 kr., v usnji 1 gld. 60 kr. — Urejen je takó kakor prejšnja leta. Spopolnjen je s tem, da je pri vsakem meseci naznanjenih nekaj imenitnih mož slovenskih in tudi drugih, kdaj so bili rojeni ali kdaj so umrli. Z nekrologom se spominja umrlega učitelja Franciška Ser. Jamšek-a. (S podobo.) Iz statistike ima glavne statistične date avstrijskih dežel in pa mesta in trge na Slovenskem s številom stanovništva. Učiteljstvo slovensko je pač tudi zavedno, da podpira založnika in izdajatelja tudi brez — reklame. Škodilo bi pa izdajatelju gotovo ne, ako bi izdal koledar vselej v začetku šolskega leta, ker bi ga mnogi učitelji porabili za beležnico.

Oklic! V prošlih treh vekih se je rodilo narodu našemu lepo število znamenitih mož, ki so vsestransko delovali na širnem polju kulturnem, toda žal, pozabljeni so danes skoro do cela. Večina teh slovenskih veljakov, tako duhovnikov kakor posvetnjakov, ki imajo za splošno omiko ogromnih zaslug, ne pozamo dandanes niti po imeni, kaj še po njih delovanji! Da se imena vsaj nekaterih teh veljakov otmô popolni pozabnosti, nameravata podpisana izdati životopise sto ali celo več znamenitih tacih rojakov, ter imata v to svrhu nabranega precej in obširnega gradiva. Delo, ki bi izhajalo v nedoločenih rokih, v zvezkih, 4 tiskane pole obsezajočih, — prvi nekako o velikej noči, — dičile bi tudi pojedine slike. Cena zvezku, ki bi bila plačati precej po sprejemu prvega in vsacega sledečega snopiča, bila bi s poštnino vred 35 kr. Delo izide le, ako se javi vsaj toliko naročnikov, da se pokrijejo tiskovni stroški. Zatorej najljudneje pozivlja razumništvo slovensko in knjižnice župnijske, šolske in učiteljske, da se izvole v obilnem številu naročiti na to delo, ter javiti se v to z dopisnico pod naslovom: Francišek Podkrajšek, pošta Sava (Dol.).

Fridolin Kavčič.

Francišek Podkrajšek.

Opomnja uredništva. Jako hvalevredno je to podjetje osobito za ljudsko šolo in šolnike. Učni črteži določujejo, da se ima šolska mladina tudi seznaniti z možmi, ki imajo za kulturni razvoj naroda kaj zasluge. Učitelj je navadno v zadregi, kje dobivati

podatke o takih možéh. Mnogo je opisanih v raznih knjigah. Ali vestni učitelj je deloma s svojim stanovskim poslom preobložen, deloma pa mu pri nizkih doneskih ne dostaje sredstev in knjig, iz katerih bi zajemal podatke. Torej se to delo posebno priporoča šolskim vodstvom in knjižnicam, ki naj se pridno naročujejo.

Potrjena šolska knjiga. Visoko c. kr. ministertvo za uk in bogočastje je glasom razpisa z dne 11. grudna 1892, štev. 27.212 dovolilo, da se sme za meščanske šole odobrena učna knjiga „Ivan Vrhovec: Zgodovinske povesti za meščanske šole“ I. del; založili Blaznikovi nasledniki v Ljubljani 1892. (cena vezanemu izvodu 50 kr.) od šolskega leta 1893/4. pričenshi uvesti kot učna knjiga pri zgodovinskem pouku v VI. razredu mestnih deklških osemrazrednic: pri sv. Jakopu in vnanje uršulinske šole. S tem je storjen prvi korak k dolgo zaželenemu slovenskemu poučevanju v višjih razredih tukajšnjih deklških osemrazrednic.

Kratek nauk o glasbi, spisal Anton Nedvêd, v Ljubljani, 1893, založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg, cena 15 kr., po pošti 17 kr. — Na 30 straneh podaja ta knjižica glavne pojme o glasbi in o notah. Dobro bode služila mladini, katera se uči že po notah peti in pevcem in pevкам manjših pevskih zborov. — V isti zalogi izide v kratkem: A. Nedvêd „Vaje v petji“ in A. Nedvêd „Početni nauk o petji“.

Missa pro defunctis ad IV. voces inaequales aut una voce cum organo autore P. Ang. Hribar. Znani spretni in neutrudljivi skladatelj nam zopet podaja zelo primerno kompozicijo t. j. speve pri slovesni črni maši. Ker je ta gospod za pravilno izvrševanje cecilijanske ideje že mnogo storil in se njegove skladbe po božjih hramih kaj rade prepevajo, mi ni treba posamezno ocenjevati njegovo najnovejše napredno delo, dovolj je če rečem, vsakemu, kdor si ho to skladbo za borih 50 kr. omislil, mu bo vsestransko tudi pri manj izvežbanih zborih vgajala. Sezite torej prav pridno po tej lepi skladbi. S tem bode te večjemu skladatelju pripomogli, da bo mogel nepretrgano z njemu navadno vnetostjo še v bodoče delovati.

L. Belar.

„Posla z Budče“, paedagogického tydenniku vydávaného firmou J. Otto v Praze, vyšlo právě číslo 5. s následujícím obsahem: Podobizna k článku: Filip Stanislav Kodim. — Některé stránky školní kázně. — Enketa pro upravení služného učitelstva. (Pokračování.) — Věstník spolkový. — Zprávy. — Dopisy. — Kritika. — Literární oznamovatel.

„Posel z Budče“ izhaja vsak teden na 16 straneh s prilogo in stoji za celo leto s poštnino 3 gld.

Prošnja do čast. prejemnikov „Zabavne knjižice za slov. mladino“. P. n. naročnikom svoje mladinske knjižice sem bil o svojem času na ovojnem listu II. zvezka objubil, da hočem izdati III. zvezek „Zab. knjižice“ — ako ne bode kakih ovir — meseca prosinca 1893. Ker sem pa našel sedaj o

novem letu pri pregledovanji svojih beležk še prav mnogo mnogo zaostaline, ne upam si pri najboljši volji že sedaj s III. zvezkom na svetlo, in to tembolj, ker se mi je do sedaj s poslano naročnino še le polovica tiskarskih stroškov povrnila. Z ozirom na to obračam se na tem mestu do vseh p. n. prejemnikov, ki še za doposlane jim knjižice dotičnih zneskov niso poravnali, da to prav kmalu storiti izvolé, da mi bode potem mogoče že skoraj izdati obljubljeni snopič. — Tudi na »Narodnih legendah« je še precej

zaostankov, in baš to je vzrok, da še dosedaj s IV. zvezkom — ki je v rokopisu že davno dovršen — nisem mogel na svetlo. Ako kdo knjižic ne mara, lahko mi jih vrne pod istim ovitkom, pod katerim jih je prejel. Onih p. n. naročnikov zlasti pa krajnih šolskih svetov, ki so mi pisмено naznanili čas, kedaj račune poravnajo, ta prošnja ne zadeva.

V Središči, dné 20. prosinca 1893.

Anton Kosi, učitelj,

izdavatelj in urednik »Zabavne knjižice za slov. mladino«.

L i s t e k.

Piše: R. P.

Kakor gobe po dežji začele so se množiti slovenske knjige in knjižice. Preobširno bi bilo, ako bi hoteli motriti vse; opozarjam le na del velikega slovstvenega polja, ki je učitelju-domoljubi skoro najvažnejši; opozarjam na novejšo slovstvene plodove namenjene naši mladini. Število teh kaže lep naraščaj. Prepuščam sestavo pregleda marljivejši roki, a meni teži dušo nekaj drugega.

Zemljani imamo navado, da izražamo o stvari, katero smo si ogledali, svoje mišljenje. Isto je v književnosti. Komaj je dotiskan nov duševni proizvod, že ga skrbno prebira sodnik-ocenjevalec, ki priobči, da bi tudi drugi poznali dotično delo, svojo obsodbo-oceno v kakem časopisu.

Dobra in pravična ocena je koristna: ona nagradi marljivega pisatelja z zasluženjo pohvalo, vspodbuja ga k pazljivejšemu delovanju, dobri knjigi je potrebno priporočilo, a slabi knjigi prepotrebna zavora, ki jej brani, da se ne razširi med narod. Žalibog ocenjujejo mnogi, ki ne poznajo namena ocene, ki mislijo, da naj ocena samo hvali in priporoča. Taki kritiki so razvadili pisatelje, da se ne trudijo, kakor bi bilo treba, kajti pohvalo žanjejo za vsak spis; a v književnosti se poraja mnogo, pa — piškavih plodov.

Oglejmo si vzorec navadne ocene:

Začne se z naslovom knjige, imenom pisatelja in založnika. Dalje nekako sledi: Zopet imamo priložnost javljati občinstvu lep napredek na slovstvenem polji. Marljivi pisatelj I. I. nam je podal knjižico s prav izbranim berilom. Jezik je čist in lahkoumljiv; ogibati bi se bilo sledečim malenkostim — — —. Sicer pa moramo knjižico najtopleje priporočati. Stoji s poštnino vred — kr.

Res mično! le hitro dopisnico ali pošto nakaznico v roke, pa naročimo! Kadar berem tako oceno, se spominjam nekega moža, ki je navadno tržne dni prodajal v Ljubljani pred gimnazijo. Ponujal je po čudno nizki ceni samo »extrafein« blago, a vsak se je kesal, kdor je je kupil.

Gorje pa kritiku, ki bi se drznil objaviti strogo oceno brez hladečega obliza — laskavega priporočila.

Takoj se oglasi pisatelj in v svojem odgovoru, katerega je mogoče dalje in skrbneje premišljeval nego izdano delo, neusmiljeno okrca poredneža.

Znan nam je pokojni Fr. Levstik. Bil je strog in neizprosno ocenjevalec in čistitelj naše književnosti. In kako plačilo je žel za svoje nevenljive zasluge? Natančen njegov životopis nam o tem prav mnogo pripoveduje. Čemu mu je sedaj vse slavljenje, da čemu so mu najlepši spomeniki, ko so mu življenje grenili njegovi lastni rojaki s tem, da mu niso privoščili niti trdo prisluženega kruha, da so ga v delovanji ovirali ter ga spravili v prezgodnji grob in vse to zaradi tega, ker je odkritosrčno in neustrašeno odkrival v korist narodu napake nekaterih pisateljev in narodovih voditeljev. Toda čemu se oziramo v preteklost, saj nam nudi sedanost skoro jednake primere.

Izšla je knjižica »Cvetina Borogradska«, in g. tovariš F. J. jo je ocenil strogo, a pravično. Takoj se oglasi, kakor je razvidno iz listnice »U. T. št. 23, I. 1892. — pisatelj «č. g. H. M. v P.«, češ, kako se predrzne nevesč »praeparand« na književnem polji skušenega moža — ki se pa vkljub temu ne ogiblje napak — brez priporočila ocenjevati. Čast Vam, g. urednik, da je šlo omenjeno hudovanje v — koš.

In peresni prepir, katerega smo čitali v sklepnih št. »U. T.« pret. I., dirnal je mene in gotovo še marsikoga zelo neprijetno, dasi je bil osoljen z »lepimi« dovtipi. Zlasti umešavanje osebnih stvari v izključno znanstveno razpravo dajalo je vsemu res »kolegijsko« lice!

Oprosti mi dragi čitatelj, da sva po dolgem uvodu šele sedaj prišla do prave razprave, v kateri hočem nekatere splošne hibe mladinskih spisov in nedostatke ocene osvetliti. V to moram porabiti konkreten slučaj.

Davno je že, kar je izšlo iz laščine prevedeno delo »Srce«. Brali smo o njem slične ocene, kakoršna je gori povedana. Zelo nerad omenjam ravno ta slučaj, kajti spisala je delo v našem jeziku gospica, in znamo, kako redke so med nežnim spolom osebe, ki bi svoje duševne zmožnosti pisмено izražati hotele, znamo,

da med temi prej omenjena zavzema odlično mesto. Zatorej takoj izjavim, da s sledečim nikakor ne želim gđe. pisateljici zaslužene slave kratiti, temveč pokazati hočem nedostatke kritike. Priznati moram, da se je pisateljica trudila, da prikoji našim razmeram delo, ki sodrži res zlate nauke. Iz knjige se dalje razvidi, da se pisateljica bavi z drugimi slovanskimi narečji, a ravno to je najbrže vzrok glavni hibi knjige, namreč: pisnica je za mladino ljudskih šol — preučeno.

Začuden odmajuješ, cenjeni čitatelj! Če se ti ne zdi verjetno, in nimaš proizvoda pri roki, nudim ti nekatere besede v poskušnjo, kakor: Kukulja, kri- vičast, legat, ambulancija, jazmin, pokost, poset, ob- ljubiti se (v pomenu: priljubiti se), soha, praskalka, fes, glumašk, laveta, preprečenec, ploščina, parapeta, vrátnica, ebenik i. t. d.

Človek, ki je že mnogo bral in videl, razumel bo tudi te izraze, če ne drugače, vsaj po zmislu stavka. Nikakor pa ne moremo tega pričakovati od mladine ljudskih šol. In vendar sem opazil, da imajo po ne- kodu uvrščeno to knjigo med, knjižice, namenjene prvcencem! Morajo imeti pač čeznatorno obdarjene prvence!!

Jaz imam v tem sledečo skušnjo:

Ko so knjižice došle, in sem jih učencem pokazal, prosili so jih mnogi, kajti mikale so jih lepe podobe na zvunanjem listu. Ker sem bil knjižice že sam pre- bral in opazil, da niso tako lahkoumevno pisane, kakor je kritika omenjala, posodil sem prva zvezka najboljšima učencema; čutila sta se odlikovana, a jaz sem si bil svest, da ju bosta posebno marljivo brala. Ko sta prečitala, izpraševal sem ju po vsebini posa- meznih povestic. Nekatere sta pripovedovala dosti dobro; one pa, v katerih so slični izrazi s prej na- štetimi, sta pač tudi skušala pripovedovati, a ni šlo.

Saj nam je kot učiteljem znano, da moramo večkrat mnogo navadnejše besede skrbno razlagati, da jih učenci razumejo; a prej naštete izraze naj učenci ljudskih šol samostojno tolmačijo?! Kaj hitro se je omenjenima učencema ohladilo veselje do knjižice, in ko sem jima dajal IV. zvezek, sta se že izrazila, da bi raje kaj drugega brala. Kaj mi koristi najbolje jedro, ako tiči v lupini, katere streti ne morem!

V III. zvezku „Iskric“ se tudi nahajajo izrazi, ki tudi odrastlemu človeku, dasi je že precej prebral, tuje doné. G. pisatelj jih je skušal s tem opravičiti, da so nabrani med Primorci. Dobro! Ako pišete za Primorce, rabite jih, kolikor Vam drago; ako pa ho- čete, da Vas bodo slovenski otroci tudi izven Primor- skega z veseljem čitali, rabite izraze tudi tem znane!

Hvalevredno je, da nabira učitelj res pristne iz- raže svojega kraja, kajti občuje lahko bolj kakor kdo drugi s priprostim narodom. Toda, ako je marljivi učitelj nabral kopo dobrih izrazov, priobči naj jih v kakem znanstvenem listu; sprejel jih bode gotovo rad. Te zbirke si bodo izkoriščali pisatelji šolskih in znan- stvenih knjig, ki morajo izraze večkrat s težo kovati. Pisateljem teh knjig je tudi dovoljeno izposojevati si izraze iz sorodnih slovanskih narečij, ako nedostaje domačih: saj bodo knjigo rabili v šoli, in tu je učitelj, ki učencem neznano razloži, slabe izraze ovrže in na- mestu njih boljše vpelje. S tem se jezik čisti! Po- polnoma neumestno pa je, ako uvajamo v knjižice, namenjene otrokom, ki so premagali komaj prve težave branja, izraze, znane samo v kakem malem kraju, ali izraze kakega družega slovanskega narečja, ali celo izraze Slovanstvu čisto tuje. Ne pozabimo, da imajo knjižice namen, da jih mladina samostojno čita!

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Iz logaškega okraja. V logaškem okraji je bil z dnem 13. prosinca radi hudega mraza po okraj- nem šolskem svetu na vseh šolah pouk ustavljen. Komaj je pa mraz malo pojenjal, prenehati so morali v Planini v dan 23. prosinca vsled med otroci raz- širjajočega se oslovskega kašlja zopet z pričetim po- ukom.

— k.

Iz Leskovca pri Krškem. Kakor lansko leto, tako je tudi letos visokorodna gospa Ana grofinja Auersperg, rojena baronica Witzleben, ob- darovala več otrok tukajšnje šole s toplo zimsko obleko. Razdelitev obleke med najubožnejše otroke vršila se je v navzočnosti predsednika krajnega šol.

sveta in šolskega voditelja v šoli v Leskovci. Zaradi obilega snega in hudega mraza manjkalo je mnogo za obdarovanje določenih otrok, katerim so se morali določeni darovi doposlati. Za ta blagi čin usojata si podpisanca v imeni krajnega šolskega sveta in šolskega voditeljstva, kakor tudi v imeni obdarovanih otrok in roditeljev njihovih blagi dobrotnici, visokorodni gospej grofinji tem pótém izreči najpristrénejšo zahvalo. „Bog povrni stoterno!“

Krajni šolski svet in šolsko voditeljstvo
v Leskovci, dné 12. prosinca 1893.

Dr. I. Sterbenc,
načelnik.

Ivan Rupnik,
šolski voditelj.

Vestnik.

Najvišje odlikovanje. Presvetli cesar je podaril g. A. Jeršinoviču, c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku v Črnomlji, zlat križec za zasluge. Čestitamo!

Osobne vesti. Imenovani so bili: G. Andrej Kmet, učitelj v Trziči, nadučiteljem na trirazrednici v Cerkljah; g. Jožef Armič, začasni učitelj na jednorazrednici v Sorici, stalnim učiteljem-voditeljem na tem mestu; g. Jožef Pavčič, začasni drugi učitelj na trirazrednici v Velikih Laščah, stalnim učiteljem na tem mestu; g. Štefan Birk, stalni učitelj na jednorazrednici v Hotiči, stalnim učiteljem-voditeljem na jednorazrednici v Zalogu. G. Anton Likožar, učitelj-voditelj na jednorazrednici v Goričah, pride v istem službenem razmerji v Godovič in g. Jožef Petkovšek, učitelj-voditelj na jednorazrednici v Godoviči, v istem službenem razmerji v Goriče. — G. Fr. Papler, nadučitelj v Borovnici, padel je na ledeni cesti tako nesrečno, da si je zlomil nogo.

Umril je dne 27. grudna m. l. g. Anton Pakiž, nadučitelj v Lokvi šele 31 let star in g. Jožef Hro-

vat, nadučitelj in predsednik krajnega šolskega sveta v Ljutomeru v 55. letu svoje starosti — oba zadeta od kapi. V. m. p.!

Popravek. V zadnji številki smo v članku dr. Fr. vitez Močnik poročali, da je pokojnik vsako leto pošiljal prispevke za „vdovsko društvo“. P. n. čitatelji naj blagoizvolijo to v toliko popraviti, da je pošiljal vsako leto vsoto za „Narodno šolo“ in za „Vrtec“, ne pa za „vdovsko društvo“. Pač pa je njegova g. vdova povodom njegove smrti poslala „vdovskemu društvu“ 100 gld.

Nalezljive otroške bolezni so se v kranjskem šolskem okraji pretekli mesec tako razširile, da so se morale zapreti šole v Cerkljah, Voklem, Velesovem, Št. Juriji, Šmartnem in v Prinskovem.

Zahvala. Sl. „Narodna Šola“ doposlala je tukajšnji šolski mladeži za neznatno vsoto veliko šolskega blaga, za kar se ji izreka primerna zahvala. Moravče, dne 20. prosinca 1893.

Ignac Klopčič,
predsednik.

Janko Toman,
nadučitelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 105

o. š. sv. Na štirirazredni deški šoli v Trziči je takoj stalno popolniti drugo učno mesto z dohodki II. plačilnega razreda, eventualno tretje učno mesto z dohodki III. in četrto učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potem semkaj vložijo do dne 15. svečana.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji,
dne 28. prosinca 1893.

Št. 1328

o. š. sv. Na dvorazrednici v Št. Petru pri Novem Mestu je s početkom drugega polletja 1892/3. druga učna služba z dohodki IV. plačilnega razreda stalno ali začasno popolniti.

Prošnje naj se predpisanim potem semkaj vložijo do dne 10. svečana t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Novem Mestu,
dne 16. prosinca 1893.

Listnica uredništva.

G. A. L. v K.: Lepa hvala za poslano; priobčimo v prihodnji številki in če bo mogoče tudi to, kar ste nam že prej poslali. — G. F. T. na l.: V prihodnji

številki. — G. J. Z. v G.: Veseli nas, da ste se zopet jedenkrat oglasili. Po možnosti in polagoma hočemo ustrezati željam, izraženim v dopisu. Oglasite se zopet kaj z novega mesta! —

Ravno v novi izdaji je izšel in se dobiva pri J. Giontiniju v Ljubljani

Anton Janežič-ev, „Slovensko-nemški slovar“.

Tretji natis. Predelal in pomnožil Franc Hubad. Mehko vezan 3 gld., po pošti 3 gld. 15 kr. v $\frac{1}{2}$ usnji 3 gld. 50 kr.

Naročila na Wolf-Pleteršnikov, „Slovensko-nemški slovar“, se sprejemajo. Prvi zvezek je že na svetlem. (Popolno delo bode obsegalo 20 zvezkov po 50 kr.).

«Učiteljski Tovariš» izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» prejemajo list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Komenskega ulice št. 9; naročnino pa prejema gospod Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljate naj se pošiljajo franko.

Lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani. — Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.